

anketirancev, predstavljajo zelo bogat in uporaben vir podatkov za prostorske načrtovalce, občinske uprave, nepremičninske investitorje in druge akterje oblikovanja mestnega prostora. Tematika je zanimiva tudi za strokovno javnost prostorskih znanosti (geografi, urbanisti, arhitekti, krajinski arhitekti, sociologi in drugi) ter za širši krog radovednih bralcev.

Dejan Rebernik

SODOBNI IZZIVI DIDAKTIKE GEOGRAFIJE

Tatjana Resnik Planinc, Mojca Ilc Klun: *Sodobni izzivi didaktike geografije*. Ljubljana, Založba Univerze v Ljubljani, 2024, 261 strani.

Od visokošolske didaktike geografije se je bržkone že od samih začetkov pričakovalo, da bo »proizvajala« vrhunske pedagoške strokovnjake in strokovnjakinje, ki bodo s svojim pedagoškim erosom navduševali v razredu oziroma predavalnici, kot za šalo nazorno pojasnili vse zapletene procese in pojave ter nerešljive probleme širnega sveta, ob tem pa kreativno uporabljali različne učne metode, strategije in orodja ter jih nadgrajevali ob stalnem spremljanju napredka na didaktičnem področju. Dandanes je to misija nemogoče, saj smo dobesedno preplavljeni z množico informacij in izbir, ki sicer pogosto olajšajo razumevanje vsebin in samo pedagoško delo, a v svoji nepreglednosti tudi zapletejo pot do bistva. Kakšna sta torej »lik in delo« sodobnega učitelja geografije, iz nedrja visokošolske didaktike sveže odposlanega v realnost šolskega sistema? Na to in mnoga druga vprašanja odgovarja znanstvena monografija, ki je v začetku leta 2024 izšla pri Znanstveni založbi Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Knjiga skuša predvsem sistematično osvetliti izzive, s katerimi se spopada didaktika geografije, ter izpostaviti tiste poti in stezice, ki jih velja ubirati v prihodnje.

Avtorici znanstvene monografije, visokošolski učiteljici didaktike geografije na Oddelku za geografijo ljubljanske Filozofske fakultete, dr. Tatjana Resnik Planinc in dr. Mojca Ilc Klun, sta v njej najprej orisali razvoj didaktike geografije in njeno vlogo v terciarnem izobraževanju, nato pa še raziskovanje na področju geografskega izobraževanja. Še posebej nazorno sta predstavili rezultate izbranih projektov, ki so se na katedri za didaktiko geografije izvajali v zadnjih dveh desetletjih in bogatili prostor slovenske šolske geografije z novimi spoznanji na raznolikih področjih, kot so ozaveščanje vrednot prostora skozi izobraževalni proces, zviševanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja bodočih učiteljev in učiteljic, pomen in razvitost evropske identitete ter oblikovanje geografskih predstav o slovenskih pokrajinah med mladimi, izobraževanje o mejah, pa tudi povezovanje mladih z dediščino gora, če naštejemo le nekaj bolj izpostavljenih in širokih raziskovalnih tem. Raziskovalno delo katedre se je vseskozi tesno navezovalo na izobraževalni proces bodočih učiteljev in učiteljic na oddelku ter tako poskrbelo za neposreden prenos novih spoznanj v šolsko prakso.

Monografija se je v nadaljevanju preusmerila v razpravo o učnih praksah na področju šolske geografije, v kateri je kritično izpostavila njene številne težave v slovenskem in mednarodnem prostoru, kot so denimo potreba po prenovi kurikulumov, (ne) uspešnost sledenja najnovejšim dogajanjem in razvoju tehnologij, nujnost kadrovske okrepitve učiteljskih vrst, spreminjajoča se vloga učitelja in učenca ter mnogi drugi izzivi. V dotičnem poglavju je posebej izpostavljen izbor sodobnih učnih strategij, ki krepijo aktivnosti učencev in učenk ter jih spodbujajo k raziskovanju, razvijanju spretnosti za reševanje problemov in h kritičnemu mišljenju. Peto poglavje postavi v glavno vlogo učitelje in učiteljice ter značilnosti njihovega izobraževanja v preteklosti in sedanjosti. Splošne opise slikovito ponazorijo in nadgradijo primeri dobrih praks v visokošolskem izobraževanju, ko so se bodoči učitelji in učiteljice geografije kalili

v konkretnem sodelovanju z osnovnimi in srednjimi šolami ter vrtci (tj. pri izvedbi geografskih delavnic, projektnega tedna, terenskih vaj in ekskurzij, pouka na daljavo med epidemijo covid-19 ipd.).

Že v prvih petih poglavjih se – po zaslugi ponazarjanja teoretičnih in metodoloških izhodišč s konkretnimi primeri – najde kopica dobrih idej za šolsko prakso, še posebej pa jim je namenjeno najboljše, šesto poglavje. Slednje prinaša osem izbranih primerov raziskav na področju didaktike geografije, ki so jih izvedli avtorji in avtorice posameznih podpoglavij, vsi diplomanti in diplomantke geografije na nekdanjem univerzitetnem oziroma sedanjem drugostopenjskem magistrskem študiju pedagoške smeri. Raziskave so bile izvedene v osnovnih in/ali srednjih šolah, pri čemer obravnavajo konkretne vsebine na nove oziroma inovativne načine. Tina Šlajpah v svojem prispevku raziskuje kompetenčno zasnovane naloge pri pouku geografije, Teja Volčanjek možnosti doseganja trajnejšega znanja geografije in angleščine s pomočjo pristopa portfolijo učenca, Miha Hlede pa je pod sloganom »Z drugega konca do domačega lonca« ponazoril izvedbo projektnega dneva na temo prehrane v tretjem triletju osnovne šole kot primera medpredmetnega povezovanja geografije, slovenščine in izbirnega predmeta načini prehranjevanja. V nadaljevanju se je Maja Sirše posvetila ozaveščanju mladih o pomenu lokalno pridelane hrane in kmetijstva, Dan Kardum Šibila vpeljuje mnogoterih inteligenc v pouk geografije in španščine prek slikovnih slovarjev, podprtih s tehnologijo digitalne interaktivne table, Martina Sirk Jereb uporabi zemljevidov pri pouku geografije in zgodovine v osnovni šoli, Maja Kos zemljepisnim imenom pri pouku geografije in slovenščine v osnovni šoli, Andrej Šebenik pa primerom slovenske izseljenske književnosti iz Argentine, namenjenim uporabi za medpredmetni pouk geografije in slovenščine v osnovni šoli. Opisani primeri so ob predstavitvi teoretičnih izhodišč, metod dela in rezultatov raziskav še bogato ilustrirani z uporabljenimi besedili, preglednicami in raznovrstnim slikovnim materialom.

Na podlagi navedene množice raziskav in primerov dobre prakse sta avtorici v sklepnem poglavju podali nekaj ključnih usmeritev za prihodnjo geografsko vzgojo in izobraževanje. Posebej sta izpostavili pomen uporabe geografskih informacijskih sistemov, vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj, izobraževanja v pokrajini in z njo, terenskega dela in izkustvenega učenja ter vključevanja globalnih perspektiv in medpredmetnega povezovanja.

Znanstvena monografija bo zanimivo in koristno gradivo za vse, ki se lotevajo pedagoškega študija geografije, poučujejo geografijo v celotni vertikali vzgoje in izobraževanja, se želijo medpredmetno povezovati z geografijo ali pa raziskujejo na pedagoškem področju.

Katja Vintar Mally